

ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКИХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ВІДНОСИН У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Ронін А. М., Черненко Н. О.

Стаття присвячена дослідженню стану науково-технічних відносин між Україною та Китаєм у сучасному світі. Авторами проаналізовано стан економіки КНР, використовуючи показники ВВП та показник витрат на НДДКР, що вказує на зацікавленість країни у розробці новітніх технологій та виробів. Використовуючи показники «гравітаційної моделі», досліджено можливості та потенціал взаємовідносин України та КНР. Вказано на недоліки наведеного методу розрахунку. Окреслено основні проблеми торговельно-економічної співпраці обох країн. Запропоновані заходи щодо поліпшення відносин та поглиблення співробітництва країн в науково-технічній сфері.

Статья посвящена исследованию состояния научно-технических отношений между Украиной и Китаем в современном мире. Авторами проанализировано состояние экономики КНР, используя показатели ВВП и показатель расходов на НИОКР, что указывает на заинтересованность страны в разработке новейших технологий и изделий. Используя показатели «гравитационной модели», исследованы возможности и потенциал взаимоотношений Украины и КНР. Указано на недостатки приведенного метода расчета. Очерчены основные проблемы торгово-экономического сотрудничества обеих стран. Предложены меры по улучшению отношений и углублению сотрудничества стран в научно-технической сфере.

The article is devoted to the study of the state scientific-technical relations between Ukraine and China in the modern world. Was analyzed the state of the Chinese economy using GDP and rate of R & D spending by authors, which indicates a country's interests in developing new technologies and products. Using indicators of the "gravity model" explored the possibility of cooperation between Ukraine and China. Stated disadvantages of the above method of calculation. Basic problems of economic and trade cooperation between the two countries. Offered a measures to improve relations and deepening of cooperation between the countries in scientific-technical sphere.

Ронін А. М.

Черненко Н. О.

студент НТТУ «КПІ»
arsen_ronin@mail.ru
доц. каф. МЕ НТТУ «КПІ»
chernenkona@mail.ru

НТТУ «КПІ» – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», м. Київ.

УДК 339.9

Ронін А. М., Черненко Н. О.

ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКИХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ВІДНОСИН У СУЧАСНОМУ СВІТІ

КНР, як авторитетна і могутня з точки зору економіки держава, є дуже перспективним партнером для українського бізнесу. На величезному китайському ринку можуть знайти своє місце багато вітчизняних товарів та послуг. В наш час подібна співпраця є важливою, оскільки будь-яка держава не може бути повноцінним об'єктом міжнародних відносин і взагалі успішно розвиватись. Україна та КНР вже співпрацюють по деяким напрямам, таким як машинобудування, транспортні послуги та інші. Але здебільшого для КНР Україна цікава як постачальник сировини, та ринок збуту своїх товарів, що у довгостороковій перспективі не може влаштувати Україну. Тому, для дослідження процесів активізації транскордонного співробітництва, набуває інтересу, визначення, на базі існуючої гравітаційної моделі, «інтенсивності взаємодії» (а саме, глибини інтеграції). Цей показник може бути отриманий шляхом додавання фіктивної змінної в стандартну «гравітаційну модель», яка відображатиме вплив регіональних аспектів на рівень і напрямок торгових потоків. Варто врахувати, що якісні відносини стратегічного партнерства повинні базуватись на «взаємодоповненості» структури економік; рівноправ'ї у стосунках; відсутності суттєвих розбіжностей у відносинах, а також, залучення тих ресурсів, які необхідні для підтримання життєдіяльності суспільства та розвитку країни (забезпечення енергоносіями, продовольством та іншими видами стратегічної сировини і природних ресурсів, безпечний доступ до життєво важливих регіонів світу, національна безпека країни).

Серед досліджень, в яких розроблялись методичні підходи щодо міжнародного співробітництва країн та реалізації завдань зовнішньоекономічної діяльності слід відмітити праці українських вчених П. Беленького, М. Долішнього, Є. Євдокименка, С.Мазура, Н.Мікули, З. Варналія та ін. Також у своїх роботах А. Бариська, Л. Гайдуков, А. Гончарук, Н. Криворучко, В. Литвин, аналізуючи українсько-китайські відносини, вчені зазначають про необхідність збільшення китайських інвестицій в українську економіку, але питання щодо визначення перешкод, що постають перед китайським інвестором та переваг, що отримає Україна при двосторонній співпраці не були чітко сформовані. Отже, незважаючи на глибоке дослідження багатьма авторами цієї проблематики, деякі питання все ще потребують подальшого дослідження.

Метою статті є використання «гравітаційної моделі» шляхом додавання фіктивної змінної, яка відображатиме вплив регіональних аспектів на рівень і напрямок торгових потоків, а також, дослідження можливості взаємодії України та КНР, що дозволить врахувати відмінності та «взаємодоповненість» структури економік, запропонувати певні заходи щодо поліпшення економічних відносин й поглиблення співробітництва в науково-технічній сфері.

Завданням статті є аналіз існуючого стану взаємовідносин двох країн та їх можливостей, розробка конкретних рекомендацій щодо вирішення найбільш гострих проблем при інтенсифікації науково-технічного співробітництва між двома країнами.

Глобалізаційні процеси та інноваційні перетворення в економіці дають змогу констатувати, що у сучасному світі жодна країна не може залишатись осторонь кардинальних трансформацій у світовому господарстві. Разом з тим, основні тенденції економічного розвитку характеризуються рухом в бік відкритості національних економік, що зумовлює загострення конкурентної боротьби товаровиробників на світових ринках і розмежування країн світу на країн-лідерів, які формують ядро, центр світової економіки, та країн-послідовників, що становлять її периферію. Відтак, (треба кома) в багатьох країнах роль держави в управлінні національною економікою знижується, перед урядами країн постає проблема пошуку нових форм і методів адаптації національного, економічного і політико-правового середовища до сучасних вимог здійснення міжнародних економічних відносин. Успішним прикладом уникнення подібних

явище Китаїська Народна Республіка (КНР), яка будує власну інноваційну систему, котра поєднує світовий досвід у сфері інновацій та трансферу технологій з успішною і швидкою адаптацією технологій до національної системи економіки. При цьому, в основі економічних стратегій КНР – не тільки розвиток національної, але також й наднаціональної сфери виробництва та трансферу знань і технологій. По даним Світового Банку [2] на графіку (рис.1.) показано, як зросло ВВП на душу населення КНР за роки незалежності України.

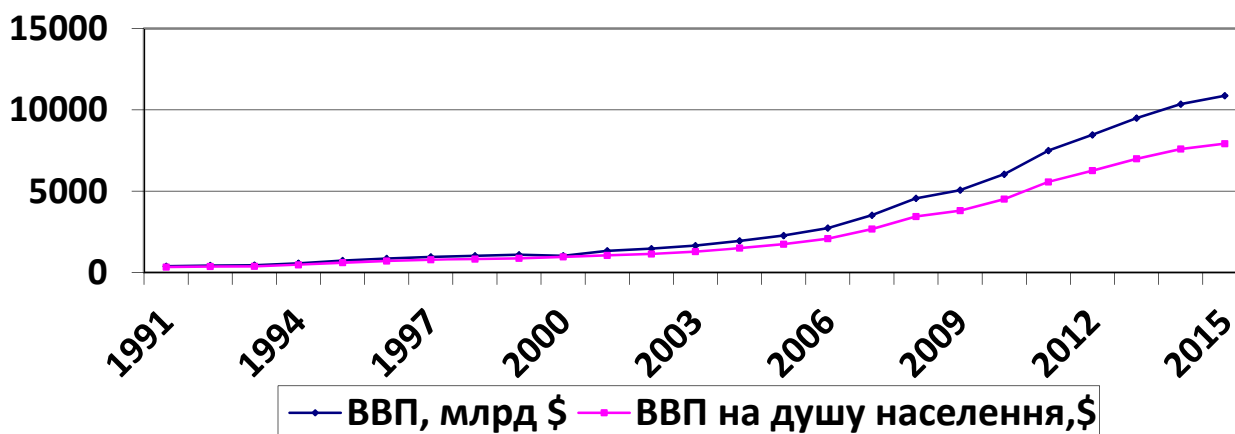

Рис.1. Динаміка зростання ВВП та ВВП на душу населення КНР за період 1991–2015 р.

Як видно з графіку (рис.1), темп зростання ВВП та ВВП на душу населення, був повільним у період з 1991 по 2005 роки. Але вже за наступні 10 років показник ВВП на душу населення збільшився більше, ніж у 3,8 рази (або на 283%), що говорить про різке зростання економіки країни (її фінансового потенціалу, наукової бази).

Безумовно, важливим способом здійснення науково-технічної взаємодії з країнами світу є технічний імпорт та технічний експорт. Технічний імпорт в КНР є важливим засобом підвищення індустріального технічного рівня з часів проведення реформи, спрямованих на відкритість економіки. За статистику, в 2014 році в КНР було зареєстровано контрактів технічного імпорту на суму 830,6 млрд. дол. США, що становить 35,9 % від усієї суми. А вже у 2015 році імпорт складав 783,7 млрд.дол. США, що становило 46,6% від загальної суми імпорту [1]. Найбільш поширеними способами технічного імпорту були: патентна техніка, технічна консультація, технічне обслуговування і технічне запозичення разом з комплектом устаткування. Найчастіше КНР здійснювала технічний імпорт в галузях електроніки, індустрії виробництва і доставки електроенергії, пари й теплої води, індустрії виробництва хімічної сировини і хімічних продуктів [1]. Джерела технічного імпорту КНР на сьогоднішній день різні, але головними і найбільш значущими є: Японія, США, країни АСЕАН та ЄС.

Завдяки зростанню привабливості внутрішнього ринку, який стрімко розвивався, КНР змогла отримати технології в безпрецедентних масштабах, що привело до створення науково-дослідних центрів. В той же час КНР вдалося, використавши сприятливу кон'юнктуру ринку, об'єднати різних іноземних інвесторів і досягти багатостороннього обміну технологіями. Китайські компанії-виробники автомобілів підписали угоди про спільні підприємства з іноземними компаніями-конкурентами. Така ситуація дозволила китайському партнеру перейняти "найкращий досвід" у обох конкурентів і бути єдиним гравцем серед трьох учасників, який має доступ до двох інших. Іншою цікавою особливістю є те, що китайські компанії почали отримувати частку в акціонерному капіталі зарубіжних інвестицій провідних технологічних компаній, відкриваючи, таким чином, ще один канал доступу до технологій[4]. Слід зазначити, що співробітництво на основі залучення ліцензійних технологій є також стратегічно продуманим кроком: по-перше, у процесі передачі ліцензій відбувається взаємодія з іно-

земними компаніями, на долю яких припадає найбільша кількість інновацій; по-друге, на базі цих технологій здійснюються власні вдосконалення. Про постійне зростання наукового потенціалу країни свідчить невинний розвиток однієї з важливих форм науково-технічного обміну – створення науково-дослідних центрів спільно з іноземними компаніями.

Результатами трансферу технологій через науково-технічні центри стало те, що в 2012 р. витрати (табл.1) на НДДКР в КНР склали 1,7% ВВП, вони становили 143 млрд. дол., що ставить КНР за цим параметром на 21 місце в світі. В той же час, Україна витратила 0,86% ВВП на НДДКР, а це всього 1,51 млрд. дол. США і була за цим показником на 36 місці[2,3].

Таблиця 1

Внутрішні витрати на НДДКР у КНР, у млрд. юань

Роки	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Витрати	300,31	371,02	461,6	580,21	706,26	868,7	1029,8	1184,7	1301,6	1425,2

Як видно з табл. 1, за період 2006–2015 рр. відбувається насичення економіки КНР найкращими технологіями, внутрішні витрати на НДДКР зростали, у середньому по роках, на 15–20%. Для розвинутих країн продукція вироблялась за ліцензією, а для країн «третього світу» – як ліцензована, та і як її аналоги, що копіювали дослідні зразки.

З іншого боку, Україна як потенційний для КНР країна-транзитер може стати ключовою ланкою у ланцюжку поставок товарів до ЄС. Так званий «Шовковий шлях». Заплановане будівництво великого хабу глибоководного порту та зерноховищ у Криму, яке входило у вищезазначену стратегію, було скасовано у зв'язку з анексією півострова. Тому КНР має наміри виконати цей проект на території материкової України, про що свідчить досі діюча стратегія КНР щодо виходу на світові ринки.

Поряд з цим, накопичення великої кількості наукових проектів та розробок неминуче призведе до бажання реалізувати вироблений за цими технологіями товар на світових ринках. Оскільки КНР не знаходиться з багатьма країнами у режимі зменшених митних тарифів, це наштовхує її до пошуків оптимальних варіантів з реалізації цієї програми.

27 червня 2014 року Україна підписала договір про асоціацію з ЄС, який дає їй преференції у торгівлі з країнами ЄС. З одного боку, це надає преференції вітчизняним виробникам для спрощеного виходу на європейські ринки. З іншого, це може стати дуже гарною нагодою для розміщення іноземних виробництв на території України, що надасть змогу без перешкод освоювати ринки Європи. В той же час, наявний науково-технічний потенціал в Україні, зокрема кількість та кваліфікаційний рівень персоналу, що володіє відповідними науковими знаннями, створює умови для розробки інновацій, має можливість вести як власну інноваційну діяльність так і співпрацювати з іноземними компаніями, що ведуть інноваційну діяльність. Також функціонування достатньої кількості наукових закладів (вищих навчальних закладів, науково-дослідних інститутів), що мають відповідну базу для проведення наукових досліджень, надає можливість у кооперації з промисловими підприємствами проводити дослідження, розробляти нові технології та устаткування. Отже, враховуючи галузеву спеціалізацію кожного конкретного регіону України, а також наявність наукових організацій, необхідно не лише створювати регіональні кластери, але і організовувати їх кооперування з іншими промисловими підприємствами та науковими організаціями інших регіонів для подальшого розвитку.

Виходячи з вищезазначеного, набуває інтересу проаналізувати існуючий стан взаємовідносин двох країн та встановити можливості щодо інтенсифікації науково-технічного співробітництва, для цього визначимо «показник взаємодії» на базі «гравітаційної моделі», шляхом додавання фіктивної змінної в стандартну гравітаційну модель, яка відображатиме вплив регіональних аспектів на рівень і напрямок торгових потоків.

В свою чергу, стандартна гравітаційна модель (1) передбачає, що нормальний обсяг торгівлі між двома вибраними країнами прямо залежить від розміру економік цих країн (за-

звичай вимірюється ВВП) і обернено залежить від витрат торгівлі між цими країнами (зазвичай, використовують відстань) [6].

$$I_{ua/ch} = \frac{GDP_1 \times GDP_2}{r^2}, \quad (1)$$

де, $I_{ua/ch}$ – інтенсивність взаємодії між двома країнами;

GDP_1 та GDP_2 – валовий внутрішній продукт, скорегований на особливості інфраструктури країни, тис. ум. од.;

r – відстань між країнами, км.

Скористаємося необхідними статистичними даними (табл. 2), зовнішньоекономічної діяльності двох країн за 2013–2015 роки [5].

Таблиця 2

Основні показники для розрахунку гравітаційної моделі [2]

№	Показники	Україна			КНР			
		2013	2014	2015	2013	2014	2015	
1	Щільність населення, чол.на км ²	75,2	75,2	75,2	141,3	141,7	142	
2	Щільність транспортних мереж, тис.км на км ²	0,4	0,4	0,4	0,38	0,38	0,4	
3	Площа території країни, км ²	603 550	603 550	603 550	9598 089	9598 089	9598 089	
4	Кількість населення, млн.чол.	45,4	45,4	42,9	1357	1360,7	1367,8	
5	Відношення Експорт/ВВП, %	43,42	49,15	52,7	24,6	23,9	22,3	
6	Інвестиції які надходять у країну, млн.дол. США	4500	847	3050	290000	268000	249000	
7	Обсяги експорту товарів та послуг	Послуги, млрд. дол США	22,61	14,88	12,36	207	280,4	286,54
		Товари, млрд. дол США	59,1	50,55	35,42	2149	2 224	2143
		Вискотехнологічна продукція, млрд. дол. США	2,19	1,9	1,6	560,1	558,6	555,6
8	Кількість працюючого населення, млн. чол.	18,9	17,1	15,7	930,9	925,3	926,1	
9	Товарооборот країни, млрд. дол. США	174,25	134,9	96,77	4473	4667	4476	
10	ВВП на душу населення, тис.дол. США	3986	3065	2114	6991	7587	7924	

При умовній відстані між столицями двох країн у 6,457 км, встановимо (1) «показник взаємодії» ($I_{ua/ch}$). За результатами розрахунків, маємо наступні результати (табл. 3).

Таблиця 3

Інтенсивність взаємодії між Україною та КНР за 2013–2015рр.
за стандартною «гравітаційною моделлю» тис.ум.од/км²

2013	2014	2015
0,00610509	0,00558696	0,00518967

За отриманими даними можна зробити висновок про зниження інтенсивності взаємодії між двома країнами на 8,5% у 2014 році по відношенню до попереднього, та на 7,1% у 2015 році, відносно попереднього. При незмінній відстані між країнами, на зниження показника вплинуло зменшення ВВП України.

І хоча сукупний потенціал двох країн є високим, ефект від взаємодії знижується із збільшенням відстані між двома країнами. Це означає, що існує збільшення податкового навантаження на країну експортера через збільшення кількості проміжних країн, збільшення видатків на транспортування продукції. Тобто, за результатами проведеного дослідження, встановлено, що існує тенденція до появи більшої кількості «перешкод» у процесі двосторонніх економічних відносин між країнами, що аналізуються.

З метою усунення зазначених перешкод, варто встановити вплив регіональних аспектів на інтенсивність співпраці між двома країнами. Для цього, у стандартну «гравітаційну модель» додамо «фіктивну змінну» K , яка відобразить вплив регіональних аспектів на рівень і напрямки торгових потоків між країнами, що досліджуються (формула 2).

$$I_{ua/ch} = K \times \frac{GDP_1 \times GDP_2}{r^2}, \quad (2)$$

де $I_{ua/ch}$ – інтенсивність взаємодії,

K – фіктивна змінна, яка характеризує інтенсивність конкретної області України по залученню імпорту послуг з КНР,

GDP_1 та GDP_2 – валовий внутрішній продукт, скорегований на особливості інфраструктури країни, тис. ум.од.;

r – відстань між країнами, км.

За формулою (2) визначимо «інтенсивність взаємодії» між областями України та КНР, скорегований на особливості інфраструктури кожної області, що має вираження у кількості імпорту товарів та послуг.

Аналізуючи отримані дані (табл. 4), можна сказати, що різні області України мають різну привабливість для інвесторів. На цей показник впливає: розвинута система доріг, доступність портів, наявність наукового потенціалу. Немалозначущим при врахуванні «привабливості» є факт спеціалізації області, як то: Херсонська область сприяє інвестуванню у агропромисловий комплекс, Дніпропетровська – у ракетобудування, Харківська – у машино- та приладобудування та ін.

Деякі вчені, а саме Д. Андерсон та Ф. Вінкуп [7], для запобігання появи «штучних» перешкод, пропонують у існуючу «гравітаційну модель» ввести змінну, яка вказує на приналежність двох країн до спільних торговельних організацій або союзів. Але оскільки Україна та КНР входять до Світової Організації Торгівлі (СОТ) загальна картина економічної взаємодії двох країн залишиться незмінною. На думку авторів, «гравітаційна модель», що була розглянута, має деякі недоліки:

1. Відстань між державами вимірюється по прямій між столицями. Тобто ігнорується такий факт, як територія країн (експортер може знаходитись у найвіддаленішій точці по відношенню до імпортера, а підприємство–імпортер знаходиться у найвіддаленішій точці своєї країни по відношенню до експортера). Також ігнорується наявність мережі автодоріг, річок, залізничних колій. Це також збільшує навантаження на експортера. Тому розрахунок за формулою (1) може бути здійснений за умови конкретно встановленої довжини шляху від підприємства «А» в Україні до підприємства «В» в будь-якій іншій.

2. Розрахунки ВВП (або коли враховується інформація по показниках з державних органів статистики) можна вести за курсом національної валюти, але буде ігноруватися показник ППС в окремій країні, що може вплинути на загальний результат дослідження.

3. Математична інтерпретація «гравітаційної моделі» не враховує вплив нелегально ввезеної продукції, кількість якої дуже важко встановити. «Нелегальний імпорт» має велике значення при проектуванні програми щодо стимулювання галузей економіки та методів боротьби з нелегальним імпортом товарів на вітчизняному ринку. Адже легально ввезені товари на вітчизняний ринок посилюють конкуренцію між виробниками товарів, а отже, стає головним чинником підвищення конкурентоспроможності українського виробника. Очевидно, що поява на ринку товарів «тіньової» продукції, не обтяженої податками та митом, загрожує існуванню багатьох підприємств, самій економіці, а значить, й державі в цілому.

Таблиця 4

Показник індексу взаємодії між областями України та КНР,
скорегований на особливості інфраструктури у 2013–2015 роках [2]

Області України	Кількість імпорту послуг за роками, тис. дол. США			Фіктивна змінна K за роками			Інтенсивність взаємодії $I_{ua/ch}$ за роками		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Автономна Республіка Крим	3132709,7			0,0123			0,000069		
Вінницька	621249,4	15120,9	11840,2	0,0054	0,0032	0,0030	0,000033	0,00002	0,00002
Волинська	504068,6	20480,5	16702,7	0,0069	0,0044	0,0043	0,000042	0,00002	0,00002
Дніпропетровська	309420,5	370389,1	402092,8	0,0818	0,0789	0,1030	0,000499	0,00044	0,00053
Донецька	268632,3	352362,2	199811,5	0,1008	0,0750	0,0512	0,000615	0,00042	0,00027
Житомирська	191581,3	14091	9189,4	0,0025	0,0030	0,0024	0,000015	0,00002	0,00001
Закарпатська	181439	33156,9	20857,2	0,0079	0,0071	0,0053	0,000048	0,00004	0,00003
Запорізька	167387	75529,6	66689	0,0168	0,0161	0,0171	0,000102	0,00009	0,00009
Івано- Франківська	113178	22757,7	13221,7	0,0056	0,0048	0,0034	0,000034	0,00003	0,00002
Київ та Київська обл.	103378,7	2780976	2409849	0,5586	0,5923	0,6172	0,003410	0,00331	0,00320
Кіровоградська	78194	32669,8	22615,2	0,0078	0,0070	0,0058	0,000048	0,00004	0,00003
Луганська	77872,5	141198,1	96837,3	0,0272	0,0301	0,0248	0,000166	0,00017	0,00013
Львівська	75919,1	83382,4	50226,9	0,0184	0,0178	0,0129	0,000112	0,00010	0,00007
Миколаївська	48413	53212,1	51416,2	0,0127	0,0113	0,0132	0,000077	0,00006	0,00007
Одеська	48311,7	217467,3	132453,8	0,0436	0,0463	0,0339	0,000266	0,00026	0,00018
Полтавська	42374,2	194887,1	151916,8	0,0311	0,0415	0,0389	0,000190	0,00023	0,00020
Рівненська	34378,9	23125,8	15091,4	0,0045	0,0049	0,0039	0,000028	0,00003	0,00002
Сумська	33167,3	48929,8	66542,8	0,0126	0,0104	0,0170	0,000077	0,00006	0,00009
Тернопільська	30397,5	8467,8	10392,7	0,0021	0,0018	0,0027	0,000013	0,00001	0,00001
Харківська	27916,4	128314,1	103556,6	0,0294	0,0273	0,0265	0,000180	0,00015	0,00014
Херсонська	20453,1	4759,7	8080,5	0,0008	0,0010	0,0021	0,000005	0,00001	0,00001
Хмельницька	16556,8	11043,8	10198,6	0,0027	0,0024	0,0026	0,000016	0,00001	0,00001
Черкаська	15274,7	32724,8	18675,6	0,0033	0,0070	0,0048	0,000020	0,00004	0,00002
Чернівецька	12633,6	1441,8	1820,2	0,0004	0,0003	0,0005	0,000002	0,00000	0,00000
Чернігівська	10028	28928	14341,3	0,0049	0,0062	0,0037	0,000030	0,00003	0,00002

Варто зазначити, що взагалі для інтенсифікації науково-технічного співробітництва та успішної взаємодії України та КНР потрібно декілька умов зі сторони українського уряду:

– Чітке виконання законів України у напрямку іноземних інвестицій та захисту приватного майна та прав на нього. Унеможливлення спірних рішень судів, повна підтримка іноземного інвестора у правовому полі України- все це захистить іноземні інвестиції від рейдерських захватів та правового свавілля.

– Оцінювання інвестиційного клімату в країні. Постійний моніторинг макроекономічних показників та їх динаміка повинні вказувати на проблеми у різних сферах економіки, а тому й на загальну інвестиційну привабливість.

– Зниження податкового навантаження на всі сфери ведення бізнесу. Максимально можливе зниження ставок податку, зменшення загальної кількості податків, зменшення, а й подекуди повна відмова від податкових перевірок та інспекцій. Всі ці заходи зроблять українську економіку максимально привабливою для інвесторів, адже інвестувати в українську економіку буде вигідно. Так у 2015 році загальна ставка податку на комерційний прибуток у КНР була 67,8%, в Україні – 52,2%. Як видно, різниця у ставках між двома країнами не дуже велика. В той же час, для прикладу, в ОАЕ ця ставка становить 15,9%, Великобританії – 32% [4].

– Підвищення ефективності дій міністерств уряду задля запобігання криз у національній економіці та ризиків на світових ринках. У довгостроковій перспективі важко гарантувати стабільний і стійкий розвиток економіки через недостатній внутрішній попит, слабкі економічні основи, ірраціональну структуру експорту, недосконалу банківську систему. Український ринок ще незрілий, існують великі ризики для інвестицій та співробітництва. Україна багата на природні ресурси, має міцну промислову базу та володіє великим науково-технічним потенціалом. Тому відсутність у короткостроковій та довгострокових перспективах фінансових та політичних потрясінь у економіці країни, повинно змінити як міжнародний рейтинг країни від різних агентств так і, відповідно, привабливість країни для іноземних інвесторів.

ВИСНОВКИ

КНР володіє великим інвестиційним, фінансовим, науковим потенціалом. На даний момент в Україні кількість інвестицій незначна, вони мають низький технічний рівень. При інвестуванні китайським інвесторам потрібно дотримуватися українських законів, оцінювати інвестиційну ситуацію, підвищувати обізнаність щодо запобігання ризиків, при складанні інвестиційного плану враховувати особливості українського ринку. Критеріями невідповідності у стосунках України та КНР є відсутність цивілізаційної єдності, мовний бар'єр, розбіжності в принципах побудови суспільства, а також значна віддаленість країн, що відображено у «гравітаційній моделі», яка передбачає обернено пропорційну залежність між відстанню та товарооборотом. Таким чином, наведені вище підходи дозволяють визначити те, що сприятливим фактором є участь країн у СОТ як організації, що мінімізує тарифні бар'єри, сприяє налагодженню торговельних відносин та унеможливує дискримінаційні дії партнерів. Тому головним завданням у економічній співпраці України та КНР є створення найбільш привабливих умов співпраці як зниження податкового навантаження, захист інтересів інвестора та власних українських інтересів, створення спільних підприємств по виробництву продукції за китайськими ліцензіями, створення спільних як в Україні, так і в КНР кластерів з НДДКР. Подальший розвиток по темі дослідження може полягати у розробці певних шляхів співпраці, що дозволять мінімізувати фінансові втрати від наявності такого фактору, як відстань і супутні витрати на доставку продукції та матеріалів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Портал внешнеэкономической информации [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ved.gov.ru/exportcountries/cn/about_cn/ved_cn/
2. The World Bank. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://data.worldbank.org/indicator/IC.TAX.TOTL.SP.ZS?year_high_desc=true
3. Шенкар О. Китай: век XXI. Развитие Китая, его влияние на мировую экономику и геополитическое равновесие / О.Шенкар. – Днепропетровск: "Баланс Бизнес Букс", 2005. – 192с.
4. Кучеренко А.В. Формы экспансии ТНК на мировых рынках / Сб. науч. статей «Мировая экономика в XXI веке: состояние, проблемы, перспективы». Под ред. проф. В.М. Кутового.- М.: Научная книга, 2005. – Ч. I.
5. Фінансовий портал Мінфін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/>
6. Московкин В. М. Гравитационная модель для внешней торговли Украины со странами ЕС / В. М. Московкин, Н. И. Колесникова, Н. М. Рылач // Бизнес информ. – 2007. – № 7. – С. 26–32.
7. Anderson J. Gravity with Gravitas: A solution to the Border Puzzle / James Anderson, E. Van Wincoop // AER. – 2003. – № 93. – P. 170–192.